

**INVALIDITĀTES LIETU NACIONĀLĀS PADOMES SĒDES
PROTOKOLS**

Rīgā

Nr.1

2025.gada 19.februāris

	Sēdi vada:
U.Augulis	labklājības ministrs, Invaliditātes lietu nacionālās padomes (turpmāk – ILNP) priekšsēdētājs.
	ILNP locekļi vai to deleģētie pārstāvji:
I.Balodis	Invalīdu un viņu draugu apvienība “Apeirons” valdes priekšsēdētājs;
S.Lāce	Sabiedrības integrācijas fonda Sociālās saliedētības departamenta direktora vietniece;
A.Lazarevs	Ekonomikas ministrija (turpmāk – EM), Būvniecības politikas departamenta direktora vietnieks;
I.Leimane – Veldmeijere	Biedrība “Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem “Zelda”” direktore;
Dz.Mergupe- Kutraite	Izglītības un zinātnes ministrija, Izglītības departamenta vecākā eksperte;
P.Pučītis	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM), Digitālās transformācijas investīciju pārvaldības nodaļas informāciju un komunikāciju tehnoloģiju pārvaldības procesu vadītājs;
M.Pužuls	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības konsultants darba aizsardzības jautājumos;
I.Rudzīte	Latvijas Pašvaldību savienība, padomniece veselības un sociālajos jautājumos;
A.Uršuļskis	Veselības ministrija (turpmāk – VM), parlamentārais sekretārs;
G.Valdmanis	Klimata un enerģētikas ministrija, Enerģijas tirgus departamenta direktors;
G.Veipa- Kopilova	Satiksmes ministrija (turpmāk - SM), Ministra biroja vadītāja, ministra padomniece;
E.Vorslovs	Latvijas Nedzirdīgo savienības valdes priekšsēdētājs – prezidents.
	ILNP locekļi, kuri sēdē nepiedalās:
K.Biezais	Latvijas Neredzīgo biedrība, Centrālās valdes priekšsēdētājs;
D.Dadzīte	Latvijas Paralimpiskās komitejas prezidente;
M.Grāvis	Biedrība “Rīgas pilsētas “Rūpju bērns””, valdes priekšsēdētājs;
K.Gorkšs	Latvijas Darba devēju konfederācija, ģenerāldirektors.
	Citi dalībnieki:
G.Anča	SM Ministra ārstata padomniece (piekļūstamības jautājumos);
L.Āboliņa	Veselības ministra padomniece juridiskajos jautājumos;
D.Baraka	Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) vadītājas vietniece administratīvajos un klientu apkalpošanas jautājumos;
Z.Beinare	Labklājības ministrija (turpmāk – LM), Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte;
B.Bicēna	Latvijas vājdzirdīgo atbalsta asociācijas Sadzirdi.lv pārstāve;
E.Celmiņa	LM, Valsts sekretāra vietniece;
D.Grabe	VDEĀVK vadītāja;

- A.Ilves Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs (turpmāk – LR Tiesībsarga birojs), Diskriminācijas novēršanas nodaļas vadītāja;
- D.Kampenusa LM, Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte;
- A.Lukašenoka LM, Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta direktora vietniece;
- M.Petroviča VM, Psihiskās veselības, atkarību profilakses un integrēto pakalpojumu nodaļas vadītāja;
- N.Snarskis Biedrība “PINS”, vadītājs;
- S.Survila Biedrība “Wings for wheels”, sociālais eksperts.
- Surdotulks**
- A.Ostvalds Latvijas Nedzirdīgo savienības Rehabilitācijas centrs, zīmju valodas tulks.
- Protokolē**
- L.Ševčuna LM, Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte.

Sēdi sāk plkst. 11:00

Darba kārtībā:

Nr.p.k.	Tēma	Ziņotājs/iesaistītie
1.	ILNP darba plāns 2025.gadam	Uldis Augulis ILNP priekšsēdētājs
2.	Informācija par Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 17.aprīļa direktīvas (ES) 2019/882 par produktu un pakalpojumu pieklūstamības prasībām ieviešanu	Dace Kampenusa LM, Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte
3.	Par valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu pieklūstamību un mobilo lietotņu pieklūstamību	Anete Ilves Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs Diskriminācijas novēršanas nodaļas vadītāja
4.	Cita informācija	Dace Kampenusa LM, Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte

1.jautājums

ILNP darba plāns 2024.gadam

U.Augulis

U.Augulis

U.Augulis informē, ka ILNP 2025.gada darba plāns ir izstrādāts, balstoties uz ILNP locekļu saņemtajiem priekšlikumiem un citām nozares aktualitātēm, tie ir apkopoti un iekļauti 2025.gada ILNP darba plāna. ILNP 2025.gada darba plāns ir saskaņots šā gada 6.februārī.

Apstiprinātais ILNP darba plāns pieejams LM tīmekļvietnē¹.

Nolemj: Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

2.jautājums

Informācija par Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 17.aprīļa direktīvas (ES) 2019/882 par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām ieviešanu

D.Kampenusa

N.Snarskis, A.Ilves

D.Kampenusa informē par Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 17.aprīļa direktīvas (ES) 2019/882 par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasību (turpmāk – Piekļūstamības direktīva) pārņemšanas procesu, kā arī kādas izmaiņas ir sagaidāmas pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās, t.i., 2025.gada 28.jūnijā.

Piekļūstamības direktīvas prasības ir pārņemtas piecos likumos un vienos Ministru kabineta noteikumos un attiecas uz plašām pakalpojumu un preču grupām, kurām no Piekļūstamības direktīvas spēkā stāšanās būs jānodrošina piekļūstamības prasību ievērošana. Tā, piemēram, tas attieksies gan uz bankomātu, biļešu automātu, viedtālrunu, datoru piekļūstamības nodrošināšanu, gan audiovizuālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu piekļūstamības nodrošināšanu, izmantojot tādas risinājumus, kā piemēram, subtitrus, zīmju valodas iespējas u.c.

Kā rīkoties patērētājam, konstatējot, ka attiecīgā prece vai pakalpojums nav piekļūstams? – Sākotnēji patērētājam būtu jāgriežas pie attiecīgā pakalpojumu sniedzēja vai pārdevēja, izsakot savu sūdzību. Ja patērētājs no attiecīgā komersanta vai pakalpojumu sniedzēja nesaņem atbildi mēneša laikā (vai divu mēnešu laikā, ja komersants par to iepriekš informējis sūdzības iesniedzēju) vai, ja neatbilstība šajā laikā nav novērsta, tad patērētājam ir tiesības griezties attiecīgās jomas kompetentajā uzraudzības iestādē, piemēram, Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē, u.c., izsakot savu sūdzību tur. Sūdzību var izteikt gan patērētājs, gan nevalstiskās organizācijas. Kompetentajai iestādei ir tiesības pieprasīt komersantam veikt korektīvās darbības noteiktos termiņos, un ja tās netiek īstenotas, komersanti var tikt sodīti, t.sk. ar naudas sodu. Maksimālais naudas sods prasību neievērošanai var sasniegt 10 000 euro, to var tikt uzlikts atkārtoti.

¹ ILNP 2025.gada darba plāns. <https://www.lm.gov.lv/lv/invaliditates-lietu-nacionala-padome>

Uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem ir arī dažādi izņēmuma gadījumi, kad pieklūstamības prasības nav jāievēro vai var nebūt ievērotas. Piemēram, ja saimnieciskās darbības veicējs nodarbina mazāk par 10 darbiniekiem un gada apgrozījums vai bilances kopsumma nepārsniedz 2 miljonus euro, viņi ir atbrīvoti no pienākuma ievērot pakalpojuma pieklūstamības prasības. Tā arī, ja komersants, veicot novērtējumu, secina, ka preces vai pakalpojuma pieklūstamības prasību nodrošināšanai saimnieciskās darbības veicējam rada būtiskas izmaiņas darbībā vai rada nesamērīgu slogu, uzņēmējam vai pakalpojuma sniedzējam ir tiesības iesniegt attiecīgo informāciju, šo faktu pierādot.

Plašāku informāciju par Pieklūstamības direktīvas prasībām skatīt 1.pielikuma pievienotajā prezentācijā², kā arī LM mājaslapā³.

N.Snarskis jautā, vai Pieklūstamības direktīvā ir iekļauti dažādi risinājumi, kuri būs jānodrošina, lai personas ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī citas mērķa grupas, kuras digitālos rīkus nevar vai neprot lietot, varētu iesniegt sūdzību uzraugošajās iestādēs, piemēram, saglabājot sūdzību iesniegšanu papīra formātā?

D.Kampenusa atbild, ka sūdzību iesniegšana tiks saglabāta līdzšinējos veidos, tai skaitā arī papīra formātā.

A.Ilves jautā, vai notiek vai arī ir paredzētas apmācības uzraudzības iestāžu darbiniekiem, lai veicinātu plašāku izpratni par Pieklūstamības direktīvas prasību principu uzraudzību un to nodrošināšanu?

D.Kampenusa atbild, ka šādas apmācības tiek īstenotas, kā arī notiek tikšanās ar uzņēmējiem, pakalpojumu sniedzējiem, lai veicinātu izpratni, kā nodrošināt, lai prasības tiktu ievērotas. Būtiska ir dažādu sektoru sadarbība ar personu ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un pašiem lietotājiem, kuri var sniegt plašāku izpratni par reālajām vajadzībām un labākajiem risinājumiem.

Nolemj: Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

3.jautājums

Par valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu pieklūstamību un mobilo lietotņu pieklūstamību

A.Ilves

P.Puķītis, E.Celmiņa, U.Augulis

A.Ilves sniedz prezentāciju par Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja, sadarbībā ar Rīgas Vājredzīgo un Neredzīgo biedrību “Redzi mani”, 2024.gadā veikto izvērtējumu “Valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu pieklūstamība”.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu pieklūstamību⁴ (turpmāk - Publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu pieklūstamības

² Invaliditātes lietu nacionālā padome, protokoli, 2025.gads. <https://www.lm.gov.lv/lv/protokoli-1>

³ Pieklūstamības direktīva. <https://www.lm.gov.lv/lv/pieklustamibas-direktiva>

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2102 (2016. gada 26. oktobris) par publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu pieklūstamību. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj/?locale=LV>

direktīva), valsts un pašvaldību tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamība ir jānodrošina kopš 2021.gada 23.jūnija.

Izvērtējuma mērķis bija izpētīt 15 publiskā sektora tīmekļvietnes un saprast, kā un vai ir nodrošinātas prasības, kas minētas Publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamības direktīvā, kā arī saprast, kā atbildīgās institūcijas reaģē uz norādi par piekļūstamības trūkumiem tīmekļvietnēs. Lai veiktu izvērtējumu, tika veikts lietotāja tests, izmantojot ekrāna lasītāja programmas un tehniskos palīglīdzekļus.

Veicot tīmekļvietņu testēšanu, tika identificēts, ka neviena no pārbaudītajām vietnēm nav pilnībā piekļūstama, kur biežākās kļūdas ir saistītas ar alternatīvā teksta neesamību, kontaktinformācijas piekļuves ierobežojumiem, nepareiza audio atskaņošanu u.c.

Lai veicinātu tīmekļvietņu piekļūstamību, svarīgi ir, ka jau sākotnēji tīmekļvietnes platforma ir veidota piekļūstama, atbilstoši Publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamības direktīvas prasībām. Katrai iestādei, pievienojot jaunu informāciju savās tīmekļvietnēs būtu jānodrošina, ka tā ir piekļūstama – izvēloties atbilstošo burtu formātu, grafiku attēlošanas veidu u.c. Tāpat ir būtiski stiprināt darbinieku izpratni un zināšanas par šādu materiālu izstrādi piekļūstamā veidā, kā arī, kāpēc tas ir būtiski, tai skaitā, piesaistot NVO, kuri var sniegt atbalstu un ieteikumus, kā pilnveidot esošos risinājumus.

Plašāka informācija par veikto izvērtējumu skatīt 2.pielikumā, kā arī LR Tiesībsarga biroja tīmekļvietnē⁵.

P.Puķītis informē, ka VARAM kā galvenais uzraugs Publiskā sektora struktūru tīmekļvietņu un mobilo lietotņu piekļūstamības direktīvas ievērošanā plāno uzsākt padziļinātu izvērtējumu par vairāk kā 150 valsts un pašvaldību tīmekļvietņu piekļūstamību, kur paredzēts iesaistīt arī gala lietotājus un aicina nevalstisko organizāciju pārstāvjus sazināties, lai sniegtu atbalstu izvērtējuma veikšanā.

E.Celmiņa piebilst, ka saņēma LR Tiesībsarga biroja adresēto vēstuli, par nepieciešamajiem pilnveidojumiem LM tīmekļvietnes piekļūstamības nodrošināšanā, tomēr no vēstulē minētā nebija skaidri saprotams, kādas kļūdas būtu jānovērš, lai tīmekļvietnes piekļūstamība tiktu nodrošināta pilnvērtīgi.

U.Augulis piebilst, ka informēs Valsts kanceleju, kuri ir atbildīgi par valsts pārvaldes tīmekļvietņu vienotās platformas risinājumiem un pārvaldību, par nepieciešamajiem pilnveidojumiem, t.sk., piesaistot nevalstiskās organizācijas, lai veicinātu tīmekļvietņu piekļūstamību.

Nolemj: Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

4.jautājums **Cita informācija**

D.Kampenusa informē, ka EM ir izstrādājusi Produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasību ievērošanas vadlīniju projektu, kas paredzēts uzņēmējiem. Norāda, ka EM sazināsies ar ILNP locekļiem, kuri pārstāv NVO, lai aicinātu sniegt

⁵ Valsts un pašvaldības iestāžu tīmekļvietņu piekļūstamība. <https://www.tiesibsargs.lv/resource/valsts-un-pasvaldibas-iestazu-timeklvietnu-pieklustamiba-petijums-tehniska-analize/>

atgriezenisko saiti par vadlīniju projektu, lai veicinātu, ka sniegtā informācija ir viegli uztverama un saprotama ārējam lietotājam, uzņēmējiem.

Nolemj:

- 1) nākamajā ILNP sēdē (provizoriski 2025.gada aprīlis vai maijs) kā vienu no darba kārtības punktiem iekļaut jautājumu, ko prezentētu EM, par paveikto saistībā ar fiziskās vides piekļūstamības prasību noteikšanu un to nodrošināšanu būvniecības jomā.

Pielikumi:

1. Pielikums – Prezentācija par Piekļūstamības direktīvas prasību ieviešanu.
2. Pielikums – Par valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu piekļūstamību.

Sēdi beidz plkst.: 12:15

Labklājības ministrs, Invaliditātes lietu nacionālās padomes priekšsēdētājs	U.Augulis
---	-----------

L.Ševčuna

Liva.Sevcuna@lm.gov.lv